

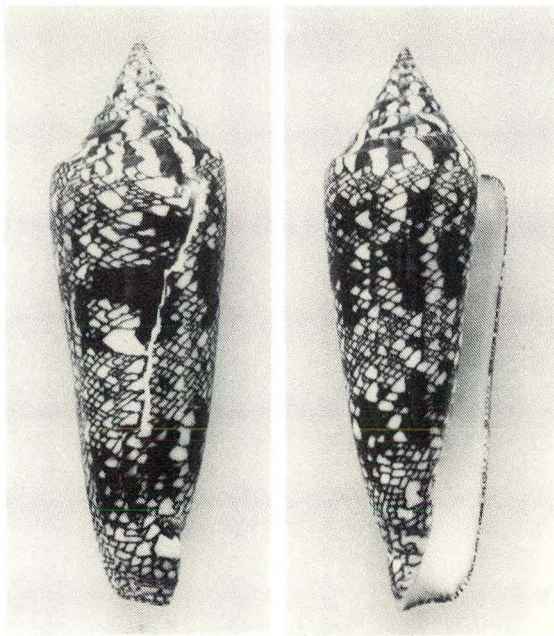
Conus bengalensis Okutani kwam en ging

Bob Entrop

Vorig jaar — 1976 — kwam het Schelpenmuseum „In de Schulp” dankzij een aantrekkelijke ruilactie in het bezit van een zeer fraai exemplaar van *Conus bengalensis* Okutani, 1968. Het vindplaatsetiket vermeldde als vindplaats alleen maar Golf van Bengalen, Andamanenzee hetgeen natuurlijk geen uitermate exacte aanduiding is. Maar over de oorzaak straks meer. Eerst even iets over het exemplaar zelf: De lengte bedraagt 95 mm; de grootste breedte 30 mm. Top volledig gaaf, mondrand volledig gaaf. Het enige schoonheidsfout(je) is een keurige regeneratie door het dier van een destijds opgelopen beschadiging langs de mondrand. Ondanks het feit dat dit een forse beschadiging is geweest, is het dier toch in staat geweest om niet alleen op de afgebrottelde mondrand aan zijn schelp te bouwen, maar dit ook zo te doen dat het patroon bijna zonder onderbreking werd voortgezet. De breukherstelling ligt op de „rug”zijde van de schelp.

Voor het museum is deze aanwinst van veel waarde, te meer daar berichten er op gewezen hebben dat de vangst van *Conus bengalensis* sterk terugloopt, zo niet tot stilstand is gekomen. Dit zou kunnen betekenen dat de zeldzaamheid van deze schelp door deze omstandigheid nog groter is geworden.

De eerste vangst van een *Conus bengalensis* Okutani dateert van februari 1958, eveneens in de Golf van Bengalen bij Showa Maru. De grote bijzonderheid werd tentoongesteld in het Tokai Regional Fisheries Research Laboratory. Het exemplaar werd aldaar bestudeerd door de Japanse Malacoloog Dr. Takushi Okutani, die de conus de naam gaf, die hij nu nog draagt.

Conus bengalensis Okutani
links: dorsale zijde. Over nage-
noeg de gehele lengte is de breuk
herstelling duidelijk te zien.
Rechts: mondzijde.
Ongeveer $\frac{3}{4}$ \times verkleind

De speciesnaam *bengalensis* duidt dus op de vindplaats van deze soort.

Reeds eerder is deze soort afgebeeld geweest als frontpaginafoto in het boek *Selected Shells of the World* door Tokio Shikama. Als onderschrift staat er bij *Conus spec.aff. gloriamaris*. Dus een soort *Conus* gelijkenis hebbend met *Conus gloriamaris* Chemnitz. Deze gelijkenis is maar oppervlakkig en wekte onder de conus-kenners nogal wat verwondering.

De publicatie van Dr. Okutani verscheen in het Japanse malacologische tijdschrift *Venus* in 1968 (No. 26 : 3-4). Het was de eerste en enige vondst en werd in het laboratorium bewaard als holotype.

In 1970 was George Mendenhall uit San Francisco, die Thailand regelmatig bezocht voor de aankoop van schelpen, zo gelukkig om via een trawlvissers eveneens — het tweede exemplaar dus — te bemachtigen. Het exemplaar was 91,1 mm groot. Mendenhall kreeg van verschillende zijde zeer aantrekkelijke aanbiedingen, maar behield de schelp voor zijn privécollectie.

Een derde exemplaar verscheen op één van de Londen'se veilingen van Sotheby enige tijd later en werd verkocht voor \$ 3250,-. De hoogste prijs ooit voor een schelp betaald.

Aan de enorme zeldzaamheid kwam wel geen einde in 1971, maar toch veranderde de stand van zaken wel wat. De Thailandse vissers opererend in de wateren van de Golf van Bengalen in de buurt van de Andamaneneilanden waren zo gelukkig om een aantal exemplaren van *Conus bengalensis* Okutani op te vissen, die weldra verdwenen in de handen van enkele Aziatische handelaren. Dat met deze exemplaren enorm goede zaken gedaan werden laat zich aanhoren. Door de toevoer van meerdere exemplaren gedurende de jaren 1972 en 1973 daalde de roemruchte zeldzaamheid natuurlijk wel enigszins, maar de prijzen bleven toch exorbitant hoog. Hoger dan men voor de zo geroemde *Conus gloriamaris* moest betalen, die inmiddels allang niet meer de zeldzaamste Conussoort genoemd mag worden.

Echter in de tweede helft van 1973 stopt de aanvoer van *Conus bengalensis* even abrupt als hij begonnen was. Over de oorzaak worden slechts gissingen geuit. Opmerkingen werden vernomen als „de gehele locatie is leeggevestigd” en „er is misschien wel een verandering gekomen in het natuurlijke milieu”. De eerste mogelijkheid wordt in twijfel getrokken. De tweede is wat aannemelijker, alhoewel niemand tot nu toe met enigszins steekhoudende bewijzen is komen aandragen. Het blijven gissingen. Gelijktijdig blijven Thailandse trawlers de bodem van de Andamanenzee doorploegen op zoek naar *Conus bengalensis*. De vraag van de verzamelaars via de handelaars blijft groot, vooral natuurlijk van specialisten Conidaeverzamelaars, maar de vissers komen zonder *Conus bengalensis* terug.

En mocht er weer eens een trawlvissers de gelukkige zijn, dan kunt u begrijpen dat hij de juiste plaats van de visgrond liever als een geheim zijn graf mee inneemt, dan hem aan de schelpenhandelaar mede te delen. Dit is dan ook de reden dat ons museumexemplaar slechts de summier vindplaats aanduiding: Andamanenzee draagt. Maar nog liever alleen Andamanenzee dan dat de handelaar een of andere gefingeerde localiteit gaat opgeven, waardoor we slechts misleid zouden worden.

Komt u onze *Conus bengalensis* Okutani eens bekijken. Hij ligt van trots in een vitrine te glimmen.